

Oordelen

Woonstichting 'thuis discrimineert een vrouw van Sinti-afkomst door vrijgekomen standplaatsen op woonwagenlocatie Oranjetip te ontmantelen en geen vervangende woonwagenplaatsen daarvoor in de plaats te stellen.

Oordeelnummer 2016-72

Datum: 07-07-2016

Grond: **Ras**

Terrein: **Leveren van en toegang tot goederen en diensten - Wonen**

Volledig oordeel

Oordeel

2016-72

Datum: 7 juli 2016

Dossiernummer: 2016-0089

Oordeel in de zaak van

[. . .]

wonende te [. . .], verzoekster

tegen

Woonstichting 'thuis

gevestigd te Eindhoven, verweerster

1 Verzoek

1.1

Verzoekster vraagt het College voor de Rechten van de Mens (hierna: het College) om te beoordelen of verweerster jegens haar verboden onderscheid op grond van ras maakt door vrijgekomen standplaatsen op woonwagenlocatie Oranjetip te ontmantelen en daarvoor geen vervangende woonwagenplaatsen in de plaats te stellen.

1.2

Verzoekster heeft het College ook gevraagd om te beoordelen of het College van Burgemeester en Wethouders van gemeente Son en Breugel (hierna: het College van B&W) verboden onderscheid op grond van ras maakt.

2 Verloop van de procedure

2.1

Het College heeft kennis genomen van de volgende stukken:

- verzoekschrift van 12 januari 2106, ontvangen op dezelfde datum;
- aanvullend verzoekschrift van 1 en 18 februari 2016;
- verweerschrift van 24 maart 2016.

2.2

Het College heeft de zaak ter zitting behandeld op 2 juni 2016. Partijen zijn verschenen. Verzoekster werd vergezeld door [. . .], Travellers United Nederland. Verweerster werd vertegenwoordigd door [. . .], gebiedsregisseur.

2.3

Het College heeft ter zitting de zaak van verzoekster tegen het College van B&W gevoegd behandeld. In deze zaak is oordeel 2016-71 uitgebracht.

3 Feiten

3.1

Verzoekster is van Sinti-afkomst en woont op de woonwagenlocatie Oranjetip in de gemeente Son en Breugel. Zij bewoont een woonwagen.

3.2

In de gemeente zijn 49 standplaatsen op vier woonwagenlocaties, waarvan er 41 in gebruik zijn. Op woonwagenlocatie Oranjetip zijn tien standplaatsen, acht daarvan staan leeg.

3.3

Verweerster is sinds 2000 eigenaar en verhuurder van alle woonwagenstandplaatsen in de gemeente. Met uitzondering van enkele woonwagens, is verweerster tevens eigenaar en verhuurder van de woonwagens.

3.4

Het College van B&W heeft op 20 december 2012 zijn woonwagenbeleid vastgelegd in de Woonvisie 2012-2020. Naar aanleiding van deze Woonvisie heeft de gemeenteraad op 19 december 2013 besloten om:

1. de gemeentelijke taakstelling van woonwagenstandplaatsen van maximaal 49 los te laten;
2. vrijkomende woonwagenstandplaatsen niet meer in stand te houden, waardoor het aantal woonwagenstandplaatsen in de gemeente zal afnemen ('natuurlijk krimpscenario');
3. op basis van het 'natuurlijk krimpscenario' alle woonwagenlocaties op termijn te herontwikkelen, waarbij een duurzame vorm van huisvesting uitgangspunt is.

4 Woonwagenlocatie Oranjetip

- Onderscheid op grond van ras?

Standpunt verzoekster

4.1

Verzoekster is van mening dat verweerster jegens haar onderscheid op grond van ras maakt door in het kader van de herontwikkeling vrijgekomen standplaatsen op woonwagenlocatie Oranjetip te ontmantelen en op de betreffende locatie goedkope sociale woningen te bouwen. Als verzoekster haar woonwagen zou verlaten heeft ze een terugkeergarantie. Als ze daar echter gebruik van maakt, dan moet ze in een van die woningen wonen. Voor deze woningen zullen niet alleen woonwagenbewoners in aanmerking komen,

maar iedereen die een woning zoekt. Hierdoor gaan haar cultuur en traditie verloren. Zij wil in een woonwagen met de Sinti bij elkaar blijven wonen en haar cultuur doorgeven aan haar kinderen. Verzoekster heeft vier kinderen, die ook later in een woonwagen willen wonen.

Standpunt verweerster

4.2

Verweerster betwist dat zij jegens verzoekster onderscheid op grond van ras maakt. Hiertoe voert zij aan dat de woonwagenlocatie Oranjetip slechts door twee woonwagenbewoners wordt gebruikt. Zij acht leegstand onverantwoorde verspilling van maatschappelijk kapitaal, terwijl er grote behoefte is aan goedkope sociale huisvesting. Het College van B&W wenst op de locatie Oranjetip niet mee te werken aan het vervangen van woonwagens. Verweerster daarentegen vindt het wonen in een wagen een legitieme vorm van wonen en is niet voornemens om woonwagenbewoning onmogelijk te maken. Omdat het realiseren van nieuwe woonwagenstandplaatsen door het College van B&W niet wordt toegestaan, heeft verweerster gezocht naar andere vormen van betaalbaar wonen voor mensen die afhankelijk zijn van sociale huisvesting. Voor Oranjetip betekent dit dat aldaar betaalbare sociale woningen worden gebouwd. Verzoekster heeft een terugkeergarantie. Haar kinderen zullen voorts voorrang krijgen bij de toewijzing van een van de woningen op de locatie Oranjetip. De overige woningen zullen worden aangeboden aan andere woningzoekenden. Verweerster wil in tegenstelling tot verzoekster geen exclusiviteit voor bepaalde groepen. Woonwagenbewoners kunnen in de gemeente blijven leven op de manier zoals zij die wensen. Als verzoekster in een woonwagen wil blijven wonen, kan dat alleen niet meer op Oranjetip.

Beoordeling door het College

4.3

In artikel 7, eerste lid, onderdeel c, van de Algemene wet gelijke behandeling (AWGB), in samenhang met artikel 1 AWGB, staat dat het is verboden om onderscheid op grond van ras te maken bij het aanbieden van goederen of diensten indien dit geschiedt door een instelling die werkzaam is op het gebied van volkshuisvesting. Verweerster is als eigenaar en verhuurder van standplaatsengehouden aan deze verbodsbepaling.

4.4

Verzoekster behoort tot de bevolkingsgroep van de Sinti. Verzoekster stelt dat het wonen in een wagen tot de gemeenschappelijke elementen van de Sinti-cultuur behoort. Haar familie woont van generatie op generatie in een woonwagen. Ook zij zelf woont al haar hele leven in een woonwagen. Het College oordeelt dat verzoekster daarom een beroep kan doen op de grond ras van de AWGB.

4.5

Het College stelt vast dat verweerster het beleid van het College van B&W ten aanzien van de woonwagenstandplaatsen uitvoert. Dit beleid houdt in dat verweerster vrijgekomen standplaatsen op de locatie Oranjetip niet meer mag verhuren. Hierdoor is het aantal woonwagenstandplaatsen op de woonwagenlocatie Oranjetip afgenomen van tien naar twee; de resterende acht standplaatsen zijn voor woonwagenbewoning onbruikbaar gemaakt. Voorts staat vast dat deze locatie thans in de herontwikkelingsfase zit, waarbij het bouwen van goedkope sociale woningen het uitgangspunt vormt. Op basis van het gemeentelijke beleid worden geen nieuwe of vervangende standplaatsen aangelegd. Tevens

is vast komen te staan dat 15 woningzoekenden uit de gemeente op de wachtlijst voor een woonwagen staan. Het betreft kinderen en gezinsleden van huidige bewoners van de woonwagenlocaties. Dit alles zal ertoe leiden dat niet binnen afzienbare tijd in de woonbehoefte van Sinti kan worden voorzien.

4.6

Reeds in het oordeel tegen het College van B&W (oordeel 2016-71) heeft het College uitgesproken dat het beleid van een gemeente dat ertoe zal leiden dat op de langere termijn geen woonwagenbewoning in de gemeente meer mogelijk is, verboden onderscheid op grond van ras oplevert. Op de locatie Oranjetip verhuurt verweerster niet meer de vrijkomende plaatsen en ook elders legt zij geen vervangende standplaatsen aan. Hiermee maakt verweerster jegens verzoekster onderscheid op grond van ras. Immers, door het gemeentelijke beleid uit te voeren, tast verweerster de kern aan van de levenswijze van de bevolkingsgroep waartoe verzoekster behoort. Het standpunt van verweerster dat zij van het College van B&W geen woonwagens meer mag uitgeven, treft geen doel. Verweerster is een zelfstandige normadessaat van de AWGB en heeft daarmee een eigen verantwoordelijkheid om deze wet na te leven. Het standpunt van verweerster dat na de herontwikkeling de woningen op de locatie Oranjetip aan alle woningzoekenden zullen worden aangeboden omdat zij geen onderscheid wil maken tussen de woningzoekenden, kan het College in zoverre volgen dat verweerster bij het toewijzen van woningen niet wil mee werken aan segregatie. Echter, daar staat tegenover en in dit verband weegt zwaarder dat het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) heeft geoordeeld dat het woonwagenleven een wezenlijk onderdeel is van de cultuur en de etnische identiteit van woonwagenbewoners (EHRM 18 januari 2001, appl. no. 27238/95, nr. 73 (Chapman/Verenigd Koninkrijk)). Ook heeft de Europese Commissie tegen Racisme en Intolerantie (ECRI) in haar rapport over Nederland van 15 oktober 2013 een directe relatie gelegd tussen de beschikbaarheid van standplaatsen en het kunnen leven volgens de tradities van de eigen cultuur. ECRI heeft de Nederlandse autoriteiten aanbevolen om de behoeften van Roma, Sinti en reizigers die in woonwagens wonen, te inventariseren en ervoor te zorgen dat er voldoende standplaatsen beschikbaar zijn, zodat zij volgens hun tradities en cultuur kunnen leven. Hieruit volgt dat het aan de lidstaten is om de woonwagencultuur van Sinti te beschermen. In de Guiding Principles on Business and Human Rights van de Verenigde Naties is vastgelegd dat het een verantwoordelijkheid van bedrijven, zoals verweerster, is om de mensenrechten van anderen te respecteren, waaronder het recht om met andere leden van hun groep de eigen cultuur te beleven.

4.7

Op grond van artikel 1 AWGB wordt onder onderscheid zowel direct als indirect onderscheid begrepen. Van direct onderscheid is sprake indien een persoon op een andere wijze wordt behandeld dan een ander in een vergelijkbare situatie wordt, is of zou worden behandeld, op grond van ras. Indirect onderscheid is aan de orde als een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze personen met een bepaald ras in vergelijking met andere personen bijzonder treft. Het College heeft reeds geoordeeld dat het College van B&W door zijn beleid jegens verzoekster direct onderscheid op grond van ras bij de sociale bescherming maakt, nu het beleid alleen personen treft die vanwege hun cultuur in een woonwagen wonen. Dit is in de lijn met het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie in de zaak Nikoloudi (zie HvJEU 10 maart 2005, nr. C-196/02, ECLI:EU:C:2005:141). Met het oog hierop overweegt het College dat verweerster door dit beleid feitelijk uit te voeren, eveneens jegens verzoekster direct onderscheid op grond van ras maakt.

4.8

Het maken van direct onderscheid op grond van ras is verboden tenzij voor het onderscheid een wettelijke

uitzondering bestaat. Gesteld noch gebleken is dat een wettelijke uitzondering op het directe onderscheid van toepassing is. Het College komt derhalve tot het oordeel dat verweerster jegens verzoekster verboden onderscheid op grond van ras maakt door vrijgekomen standplaatsen op woonwagenlocatie Oranjetip te ontmantelen en door geen vervangende woonwagenplaatsen daarvoor in de plaats te stellen.

5 Oordeel

Woonstichting 'thuis maakt jegens [. . .] verboden onderscheid grond van ras. Aldus gegeven te Utrecht op 7 juli 2016, door mr. D.C. Houtzager, voorzitter, mr. C.A. Goudsmit en mr. P. de Casparis, leden van het College voor de Rechten van de Mens, in tegenwoordigheid van mr. N. Günes, secretaris.

mr. D.C. Houtzager

mr. N. Günes

namens deze,

mr. A.H. Pranger

secretaris